

دوچپه‌وله: آشتی تهران و ریاض مقدمه اتحاد نیست

تهران (پانا)- یخ روابط بین عربستان سعودی و ایران در حال آب شدن است و ممکن است منجر به تجدید روابط دوجانبه شود و حتی برخی رسانه ها از سفر غیررسمی یک هیأت سعودی به ایران برای بازدید از دفاتر دیپلماتیک قبلی و بازگشایی بالقوه آن خبر می دهند.

به گزارش اقتصادنیوز؛ تیرگی روابط بین ایران و عربستان سعودی با خبرها و نشانه‌های دلگرم‌کننده درباره روند مذاکرات کاهش تنش، به روشنی می‌گراید و این امید وجود دارد که منجر به تجدید روابط دوجانبه و عادی‌سازی تعامل‌های دو همسایه شود. امری که بابازگشایی دفاتر دیپلماتیک می‌تواند به صورت رسمی اعلام شود و نوید مصالحه رقابتی دیرینه خاورمیانه و به تبع آن یک منطقه با ثبات‌تر را به جهان دهد.

آشتی، مقدمه اتحاد نیست

با این حال چشم‌انداز امیدبخش مصالحه‌های که به تنش‌زدایی و رقیب دیرینه خاورمیانه و به تبع آن ثبات بیشتر منطقه بیانجامد، فارغ از ثمربخشی آن، بعید است بتواند دو کشور با اختلاف‌هایی به عمق تاریخ را به شرکا یا متحدان نزدیک تبدیل کند.

خبرگزاری دوچپه‌وله در گزارشی با عنوان «چرا ایران و عربستان به کاهش تنش روی آوردند؟» با اشاره به روند مثبت گفت‌وگوهای آشتی‌جویانه تهران و ریاض که ظاهراً با موفقیت‌های قابل توجه همراه بوده، نوشت: در سال جاری میلادی، ایران و عربستان سعودی با برگزاری چهار نشست در بغداد و یک دیدار در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک، نشان داده‌اند روند تنش‌زدایی با موفقیت‌هایی همراه بوده است. و حالا پس از انتقال دولت در ایران با ادامه تلاش‌های نخست‌وزیر عراق مصطفی الکاظمی تداوم یافته‌است.

از زمان قطع روابط تهران و ریاض در سال ۲۰۱۶ طرفین تقریباً در هر میدان و عرصه‌ای از درگیری‌های منطقه‌ای در یمن، سوریه و لبنان‌گرفته تا مسائل دیپلماتیک در تقابل با یکدیگر بوده‌اند. بنابراین، می‌توان این را یک رویداد جدی تلقی کرد وقتی که محمد بن سلمان ولیعهد سعودی اظهار امیدواری می‌کند که «مذاکرات با ایران به نتایج ملموسی برای ایجاد اعتماد و احیای روابط دوجانبه منجر شود».

عدنان طباطبایی، کارشناس ایران و مدیر اجرایی مرکز تحقیقات CARPO در بُن، در مصاحبه‌ای با این خبرگزاری آلمانی گفت: «در حال حاضر، این یک شاخص مثبت است که مذاکرات ادامه داشته و دیگر قابل انکار نیست. با این حال، وقتی نشانه‌های تهران و ریاض را مقایسه می‌کنیم، تهران نسبت به ریاض، اطمینان بیشتری به چشم انداز مثبت دارد».

انگیزه‌های طرفین برای آشتی

به ادعای دوچپه‌وله، اطمینان خاطر ایران مطابق تصور این کشور از موقعیت قوی تر خود علی‌رغم تحریم‌های جاری آمریکا و تأثیر آن بر اقتصاد است. طباطبایی گفت: «نکته اصلی این است که ایران علاقه زیادی به گسترش

به نظر می رسد عربستان سعودی-بزرگترین کشور خاورمیانه و پس از مصر ، دومین اقتصاد بزرگ جهان از نظر جمعیت در جهان عرب-یک شریک تجاری مورد استقبال برای اقتصاد آسیب دیده ایران باشد.

صنم وکیل ، معاون برنامه خاورمیانه و آفریقای شمالی اندیشکده چتم&ZWNJ;هاوس در لندن ، گفت: «احیای روابط دیپلماتیک بین دو کشور همچنان این پیام وسیع را به منطقه می دهد که ایران یک قدرت منطقه ای است که باید با آن رقابت کنیم&raqouo.

با این حال ، ایران در پیگیری منافع اقتصادی تنها نیست. خانم وکیل گفت: «در بستر ویروس کرونا و جنگ جاری در یمن، من فکر میکنم که دولت سعودی منافع امنیتی و اقتصادی خود را در اولویت قرار داده است و به منظور پرداختن به چشم انداز ۲۰۳۰ و جذب سرمایهگذاری جدی در کشور نیازمند پایان دادن جنگ پرخسارت و فرسایشی در یمن است که این تنها از طریق کاهش تنش با ایران به دستمی&ZWNJ;اید&raqouo.

به نوشته دویچه&ZWNJ;وله، استراتژی چشم انداز ۲۰۳۰ عربستان به اصلاحات هدفمند در اقتصاد این کشور ، توان دفاعی ، گردشگری و انرژیهای تجدیدپذیر اشاره دارد. همچنین ریاض از سال ۲۰۱۵ رهبری یک ائتلاف نظامی برای حمایت از دولت علیه نیروهای حوثی متحد ایرانرا بر عهده دارد. در حالی که ریاض مدعی است ایران هم&ZWNJ;پیمانان خود در یمن را با تأمین سلاح و پهپاد و دیگر کمک&ZWNJ;های ادعایی حمایتی&ZWNJ;کند، تهران بارها تأکید کرده است که تنها از متحدان خود حمایت سیاسی کرده است.

طباطبایی گفت: «با این حال ، این تصور که ایران به طور کامل حوثی ها را در یمن کنترل می کند گمراه کننده است. ایران هرگز نمیتواند به حوثی ها نحوه رفتار آنها در درگیری را دیکته کند. از این گذشته ، جنگ بین ایران و عربستان سعودی نیست - بلکه بین حوثی هاو عربستان سعودی بوده و هست. ما باید خطوط گسل داخلی یمن را نیز در نظر بگیریم&raqouo.

با این حال، وکیل از معتقد است که ایران هنوز باید «با حمایت علنی از آتش بس در یمن، در تلاش های دیپلماتیک خود اثر جدی به جاگذارد&raqouo. وی گفت «بدون چنین تلاشی، من نمی بینم که مذاکرات برای تکمیل روند تنش&ZWNJ;زدایی بطور واقعی ادامه یابد&raqouo.

دلایل مهم ریاض برای تنش&ZWNJ;زدایی

این خبرگزاری در ادامه نوشته است مثال های دیگری وجود دارد که نشان می دهد عربستان سعودی در حال حرکت در یک مسیردیپلماتیک است. این شامل این واقعیت است که ملک سلمان روابط نهان خود با اسرائیل را رسمی نکرده و این امر در رویکرد مثبت ایرانمؤثر است.

عربستان سعودی همچنین در حال گشایش روابط با دمشق است و در روند استقرار مجدد دولت سوریه در اتحادیه عرب مشارکت دارد؛اقدامی که مورد استقبال ایران قرار گرفته است. و متحد عربستان سعودی، امارات متحده عربی همانطور که سروصدای کمتری در مقابلها ایران داشت، بی&ZWNJ;سر&ZWNJ;وصدا تنش ها را با ایران کاهش داده است.

ریاض دلیل خوب دیگری نیز برای تعدیل سیاست

ژئوپلیتیک خود دارد: ورود دولت جو بایدن باعث نگرانی بیشتر از اقدامات ایالات متحده برای خاتمه حضور نظامی در خاورمیانه شدهاست. صنم وکیل گفت: «اکنون، پس از افغانستان، آنها اطمینان یافتند که ایالات متحده لزوماً علاقه مند نیست، سرمایه و تلاش چندانیبرای حفاظت از شرکای خود در منطقه صرف کند&raqouo.

وکیل معتقد است حتی قبل از آن، عدم واکنش ایالات متحده در قبال حمله به تاسیسات فرآوری نفت اَبقیق در عربستان سعودی که نیمی از ظرفیت تولید را در سال ۲۰۱۹ از بین برد، تأثیر بسزایی در ارزیابی ژئوپلیتیک ریاض داشته است.

همچنین طباطبایی گفت: «من تازه از ریاض برگشتم و اعتقاد رایج این است که پنجره ای از فرصت ها برای بهبود روابط با ایران وجود دارد.» وی افزود: «بعید است که به این زودی سفیر تعیین شود، اما گشایش یک دفتر دیپلماتیک واقع بینانه است و فعلا گامی بسیار مثبت خواهد بود.»

دوِیچِه در پایان مدعی شد که یک هیئت سعودی -اگرچه به طور غیررسمی- برای بازدید از دفاتر دیپلماتیک قبلی خود به تهران رفته است.